

Biedrība „LATVIJAS SENIORU KOPIENU APVIENĪBA”

30. septembris Senioru diena Saeimā

Saeimā pirmo reizi aizvadīta Senioru diena. Parlamentā pulcējās seniori no visiem Latvijas reģioniem, lai spriestu par viņiem aktuāliem jautājumiem.

Dienas noslēgumā tika iesniegta rezolūcija, kurā izklāstītas problēmas, kas politiķiem būtu jārisina.

Senioru dienā piedalījās Latvijas Senioru kopienu apvienības valdes priekšsēdētāja **Astrīda Babāne** un valdes locekles **Lilita Kalnāja**, **Liesma Neipreisa** un **Barba Girgensone**

Darba kārtība

Senioru dienas Saeimā atklāšanas uzrunu teica Saeimas priekšsēdētāja **Daiga Mieriņa** un Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja **Aija Barča**.

Senioru darbība risinājās trīs paralēlās komisijās .

Darba kārtība

Digitālās prasmes komisijā

Pēteris Krastiņš (seniors no Ikšķiles) pievērsa uzmanību tam, ka jāstiprina senioru digitālās prasmes un vairāk jādomā, lai ikdienā nepieciešamās vietnes būtu vieglāk lietojamas arī senioriem. Digitālā vide nereti tiek veidota tik pareiza un sarežģīta, ka nākas mocīties vai atturēties no tās lietošanas.

Komisiju vadīja Latvijas Pensionāru federācijas valdes locekle **Līvija Zeiberte**

Digitālā pratība

Arvien vairāk pakalpojumu Latvijā tiek digitalizēti, **rodas jautājums** – kam un kad digitalizācija atvieglo ikdienas dzīvi, bet kam un kad tā dzīvi apgrūtina. **Digitālā pieklūstamība ir milzīgs izaicinājums valstij**, jo ir jānodrošina nepārtraukta produktu un pakalpojumu pieejamība ikvienam cilvēkam, īpaši senioriem, kas ir 1/5 daļa valsts iedzīvotāju un kuri nav auguši kopā ar virtuālo vidi.

Komisija saskata problēmas divās jomās:

- 1) valsts un pašvaldību sniegto pakalpojumu digitalizācijas uzsākšanā nepieciešams izveidot interneta vietni, kurā vienkāršā valodā operatīvi tiek sniegta informācija par aktualitātēm, kas skar valsts un pašvaldību digitālo pakalpojumu saņemšanu, kā arī pakļaut visus e-pakalpojumus «senioritātes sertifikācijai».
- 2) pārejas perioda nepieciešamība, uzsākot valsts un pašvaldību sniegto pakalpojumu digitalizāciju, tādejādi vismaz 20 gadus jā saglabā visu valsts un pašvaldības sniegtopakalpojumu pieejamība rakstveida saziņā, telefonsarunā un klātienē.

Darba kārtība

Sociālā komisija, klātesot Labklājības ministram Uldim Augulim, diskutēja par pensiju indeksāciju un pensionāru labklājības politikas realizēšanu.

Naratīvs «Sabiedrība noveco» tiek izmantots lai attaisnotu pietiekama valsts atbalsta trūkumu senioriem.

Nepieciešams noteikt integrācijas pasākumus darba tirgū un to pakāpenisku realizāciju par vienu no prioritārām senioru labklājības veicināšanas politikām.

Komisiju vadīja Latvijas Pensionāru federācijas valdes priekšsēdētāja **Aija Barča**

Sociālā komisija

Mūsdienu senioru paaudze ir piedzimusi un uzaugusi laikā, kad valstī tika sludināts sociālās vienlīdzības princips. Latvijā ir izveidota stabila pensiju sistēma, taču laikmeta konteksts prasa to nemitīgi pilnveidot, izrādot cieņu visām paaudzēm.

Komisija saskata problēmas četrās jomās:

- 1) Dažādu ārēju un iekšēju faktoru izraisītas inflācijas svārstības viena budžeta gada ietvaros nopietni apdraud mazo un vidējo pensiju saņēmēju iztiku, tāpēc indeksējot pensijas, jāņem vērā nostrādātie darba gadi.
- 2) Pensiju aprēķināšanas procedūru necaurskatāmība, sadrumstalotība un sarežģītība rada neuzticēšanos pensiju sistēmai kopumā, tāpēc nepieciešams noteikt prioritāti bāzes pensijas modeļa izstrādei.
- 3) Cilvēku uzkrājumu neaizskaramība un valsts rūpes par to sabiedrībā joprojām raisa bažas un vairo neuzticību valsts varai, tāpēc jānodrošina otrā līmeņa valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu neaizskaramība.
- 4) Pensionēšanās vecuma sliekšņa paaugstināšana nav pieļaujama.

Darba kārtība

Veselības komisija atzina, ka veselības aprūpes jautājumi ir īpaši nozīmīgi senioriem, kas ir pelnījuši cieņpilnu, pieejamu un kvalitatīvu medicīnas pakalpojumu sniegšanu visā valsts teritorijā.

Īpaši aktuāla senioriem ir primārā veselības aprūpe un geriatra pieejamība.

Komisiju vadīja Latvijas Pensionāru federācijas valdes priekšsēdētājas vietniece **Vija Brikmāne**.

Veselības komisija

Senioriem ir nepieciešama savlaicīga piekļuve speciālistiem, diagnostikai, ārstēšanai un rehabilitācijai, īpaši nodrošinot nepārtrauktību veselības aprūpes un sociālo pakalpoju sniegšanas pēctecībā.

Komisija saskata problēmas četrās jomās:

- 1) Valsts apmaksāto pakalpojumu pieejamībā veselības aprūpē.
- 2) Līdzekļu trūkums savlaicīga veselības pakalpojuma saņemšanas apmaksai, nepieejams veselības apdrošināšanas pakalpojums nestrādājošam senioram
- 3) Vecuma cenza noteikšana skrīninga pakalpojuma saņemšanai
- 4) Veselības pakalpojumu digitalizācija e-veselība

LSKA 30.09.2024.

LSKA 30.09.2024.

Tātad Senioru dienas Saeimā tēmas iekļāva diskusijas par jautājumiem, kas skar senioru bažas:

- *par digitālo pratību,*
- *par sociālo nodrošinājumu,*
- *par veselības aprūpi,*
- *par senioru labklājības finansēšanas stratēģiju*

Šajās diskusijās aktīvi iesaistījās LSKA pārstāvji. Pēc darba paralēlajās diskusijās norisinājās dalībnieku neformāla komunikācija pie kafijas.

Dienas noslēgumā tika izdarīts diskusiju kopsavilkums un šī kopsavilkuma iesniegšana Saeimas priekšsēdētājai Daigai Mieriņai .

LSKA pārstāve Barba Girgensone, piedaloties Veselības komisijas darbā, vērta komisijas 30 dalībnieku uzmanību uz LSKA paveikto sadarbojoties ar vairākām NVO lai aktualizētu veselības aprūpes problēmas šādās jomās:

- Sirds asinsvadu slimības
- Diabēts
- Onkoloģija
- Neurodeģeneratīvās slimības
- Acu veselība
- Geriatra pieejamība
- Paliatīvās aprūpes nodrošināšana

Komisija pievienojās LSKA viedoklim par senioru primārās veselības aprūpes neapmierinošo situāciju visā valsts teritorijā un ietekmi uz senioru dzīves kvalitāti.

Psihiskās veselības aprūpes aktuālās problēmas

- LSKA Veselības komisiju informēja par paveikto senioru psihiskās veselības aprūpes izpētes jomā, norādot uz to, ka psihiskās veselības aprūpes kvalitātes kritēriju ieviešana un to analīze palīdzētu izprast situāciju valstī, identificēt problēmas un izveidot atbilstošu rīcības plānu.
- Kvalitatīva aprūpe būtiski uzlabo psihiskās veselības aprūpes efektivitātes rādītājus. Lai veidotu uz pierādījumiem un pacientu tiesībām balstītu psihiskās veselības aprūpi Latvijā, nepieciešams pārskatīt esošos novērtēšanas parametrus, kā arī izstrādāt, ieviest un regulāri uzraudzīt jaunus kvalitātes kritērijus.
- **Secināms**, lielāko daļu palīdzības cilvēkam, kuru skārusi demence (ar vai bez diagnozes), veido tieši **piemērotas aprūpes identificēšana un nodrošināšana, kā arī atbalsta sniegšana** slimniekam un tā ģimenei.
- Seniors un viņa ģimenes locekļi dažkārt baidās no problēmu diagnosticēšanas un nevēršas pie ģimenes ārsta, lai saņemtu diagnozi un nosūtījumu speciālistu palīdzības saņemšanai. Te nepieciešama NVO iesaiste.

Cerības

LSKA atzinīgi novērtē **veselības ministra** izteiktās idejas par to, ka valstī

- 1) jāveido labbūtības centri (mazas ambulatoras lauku slimnīcas)
- 2) jāpaplašina paliatīvās aprūpes sniegšanas pakalpojums izmantojot mobilās brigādes
- 3) jāveicina starpresoru sadarbība labklājības un veselības aprūpes jomā veidojot vienu pārvaldes institūciju ar diviem departamentiem, tādējādi nesadrumstalojot resursus organizatorisko pasākumu veikšanā
- 4) Jāiesaista VARAM telemedicīnas attīstīšanā
- 5) Jāveido pakalpojums «Slimnīca mājās», kas domāta hroniskajiem slimniekiem, kuriem slimības saasinājuma periodā tiek sniegta palīdzība viņa dzīves vietā, neievieojot pacientu stacionārā
- 6) Neatlaidīgi jāstrādā pie veselības pratības attīstīšanas

LSKA 30.09.2024.

LSKA 30.09.2024.

